

Список використаних джерел

1. Баранов О. А. Інтернет речей: теоретико-методологічні основи правового регулювання. Т. 1: монографія. Харків, 2018. 344 с.
2. Дзевелюк М.В. Традиції та новації в розвитку функцій сучасної держави: дис. ... канд. юрид наук : 12.00.01. НУ «ОЮА». Одеса, 2017. 209 с.
3. Климентьев О. П. Інформаційна функція української держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національний авіаційний університет. Київ, 2014. 21 с.
4. Левченко Л. О., Ткаченко А. В. Електронний уряд: сутність, особливості та перспективи розвитку. *Наукові праці ЧДУ ім. Петра Могили. Сер. Політологія*. 2012. Вип. 192. С. 44–47.
5. Полуніна О. О. Електронні петиції: міжнародний досвід та Україна: матеріали міжнар.наук.-практ. конф. Одеса, 2022. Т. 2. С. 773-775.
6. Питання Міністерства цифрової трансформації України: Постанова КМУ від 18.09.2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12> (дата звернення 10.06.2023).
7. Положення про Єдиний державний вебпортал електронних послуг: Постанова КМУ від 4.12.2019р. № 1137. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1137-2019-%D0%BF#n15> (дата звернення 10.06.2023).
8. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15.07.2021 р. №1689-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text> (дата звернення 10.06.2023).
9. Сидоренко Н.О. Державний портал «дія» шляхи удосконалення сфери надання адміністративних послуг. *Наукові перспективи*. 2021. Вип. 9(15). С. 227-238.
10. Чкут С.А., Загвойська О.В., Цимбаленко Я.Ю. Основи електронного урядування: навчальний посібник. Київ, 2022. 268 с.

Удод М.В., доцент, к.ю.н.,
доцент кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського.

Особливості розгляду повідомлень про втручання у здійснення правосуддя суддів під час воєнного стану.

Як правило, на сайті ВРП публікується інформація про реагування на повідомлення про втручання. Однак, мають місце окремі випадки, коли ВРП довгий час не передає звернення судді члену ВРП для підготовки висновку щодо звернення судді про вжиття заходів. І тому, на сайті ВРП довгий час відсутні відомості про реагування на повідомлення про втручання [1].

Державні органи і органи місцевого самоврядування щоразу реагували на висновки ВРП щодо наявності про втручання в діяльність судді або здійснення правосуддя. Як приклад: Добропільська міська рада від 12.08.20 року відповіла, що рішення ВРП взяті до уваги та проведено роз'яснювальну роботу серед посадових осіб Добропільської міської ради про неприпустимість вчинення дій, які можуть бути розцінені як неправомірний вплив на суддів при здійсненні правосуддя.

Говорячи про ефективність засобів реагування на втручання, слід зазначити, що ВРП згідно зі статтею 131 Конституції України має право вживати заходи щодо забезпечення незалежності суддів [2]. У той же час, Закон України «Про вищу раду правосуддя» надає право звертатися до прокуратури та органів правопорядку щодо надання інформації про розкриття та розслідування злочинів, вчинених щодо суду, суддів, членів їхніх сімей, працівників апарату судів, злочинів проти правосуддя, вчинених судьями, працівниками апарату суду. У вищезазначеному Законі ВРП має право вживати інших заходів, необхідних для забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя.

Відповідно, ВРП вживає вищезазначених заходів з власної ініціативи за зверненнями судді, суду, органів та установ системи правосуддя. Закон також встановлює строк розгляду подання ВРП відповідним органам чи посадовим особам – десять днів після його отримання, а рішення, ухвалене за результатами розгляду подання, повідомляються ВРП невідкладно, але не більше, ніж за три дні. Однак, і суддя, згідно з ч. 4 статті 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» зобов'язаний звернутися з повідомленням про втручання в його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя до ВРП і до генерального прокурора. У такому разі виникає запитання, чи повинен генеральний прокурор України розглядати подання судді і здійснювати необхідні заходи щодо розкриття та розслідування злочину, вчиненого щодо судді; чи потрібно попередньо надіслати звернення ВРП до генерального прокурора з висновком про необхідність вжиття заходів забезпечення незалежності судді та авторитету правосуддя. Непоодинокі випадки, коли правоохоронні органи здійснюють необхідні засоби реагування, а у рішенні ВРП йдеться про відмову в застосуванні заходів забезпечення незалежності суддів [3].

Як свідчать результати аналізу Реєстру повідомлень суддів про втручання в діяльність судді при здійсненні правосуддя за 2017-2021 роки, мають місце окремі випадки розгляду ВРП повідомлень судді про його діяльність понад 18 місяців.

На нашу думку, підвищенню ефективності застосування засобів реагування з боку ВРП може сприяти обговорення та вирішення наступних питань:

- 1) Встановити розумні строки для опрацювання і підготовки висновку членом ВРП на подання судді щодо втручання в його діяльність,
- 2) В межах розумних строків на основі висновку ВРП ухвалює рішення про застосування необхідних заходів реагування або відмовляє заявнику в їх застосуванні,

3) Генеральний прокурор України на підставі ухваленого рішення ВРП здійснює у встановлені законодавством строки необхідні дії і повідомляє Вищу раду правосуддя [4].

Відповідно до реєстру повідомлень суддів про втручання в діяльність, з початку ведення реєстру ВРП отримала включно по березень 2021 року 1597 повідомлень суддів, у тому числі від суддів Донецької області - 77 і Луганської - 71 звернення про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя. Засоби реагування, які використовувалися ВРП:

1. Звернення до офісу Генерального прокурора.
2. Звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатів.
3. Звертання до Головного управління Національної поліції надати інформацію про результати кримінального провадження.
4. Передача звернення для розгляду в порядку дисциплінарного провадження.
5. Передача звернення на розгляд місцевої прокуратури.
6. Звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

Аналізуючи щорічні доповіді ВРП про стан забезпечення незалежності суддів в Україні, можна дійти висновку, що перші повідомлення суддів про втручання в їхню діяльність почали надходити до ради з жовтня 2016 року і тенденція до збільшення кількості таких повідомлень зберігалася до кінця 2019 року при тому, що ВРП першочергово розглядала звернення, які потребували негайного реагування, а решту - в порядку черговості [5].

Важливе значення для зменшення кількості повідомлень про втручання у діяльність суддів є їх оприлюднення на офіційному веб-сайті ВРП, оскільки:

- по-перше, це справляє позитивний вплив на зменшення кількості фактів таких втручань, особливо з боку депутатського корпусу і правоохоронних органів,

- по-друге, є важливим інформаційним ресурсом, який виявляє найбільш поширені прояви неправомірного тиску на суддів та втручання в їх діяльності та

інформує суддів про звернення до ВРП, за результатами розгляду яких рада відмовила у застосуванні заходів щодо забезпечення незалежності суддів [1].

Окрім цього, слід:

- поширювати інформацію про діяльність судової влади в засобах масової інформації,

- забезпечувати активну роботу прес-центру судової влади України і прес-секретарів районних і міських судів,

- створювати комунікаційні майданчики для обговорення та вирішення проблем взаємодії державних відомств та установ.

Все це сприятиме зменшенню проявів неправомірного тиску на суддів та втручання в їхню діяльність і, відповідно, на кількість звернень до ВРП про застосування заходів забезпечення незалежності суддів.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Вищої ради правосуддя. URL: <https://hcj.gov.ua/>
2. Конституція України. Закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. Редакція від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про Вищу раду правосуддя. Закон України від 21.12.2016. № 1798-VIII. Редакція від 07.05.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>
4. Удод М. В., О. І. Рігоц. Обмеження прав людини на свободу пересування і вільного вибору місця проживання під час воєнного та надзвичайного станів. Забезпечення прав людини: національний і міжнародний виміри. Збірник матеріалів конференції (м. Вінниця, 09 грудня 2022 року). – Вінниця, 2023.– С.86-90. URL:<http://93.183.203.244:80/xmlui/handle/123456789/10111>
5. Удод М. В. До питання визначення критеріїв юрисдикції адміністративних судів щодо розгляду публічно-правових спорів / М. В. Удод, В. С. Пирогов // Соціологія права : науково-практичний журнал. – № 3-4 (22-23). – 2017. – С. 129-134 URL: <http://93.183.203.244:80/xmlui/handle/123456789/9307>